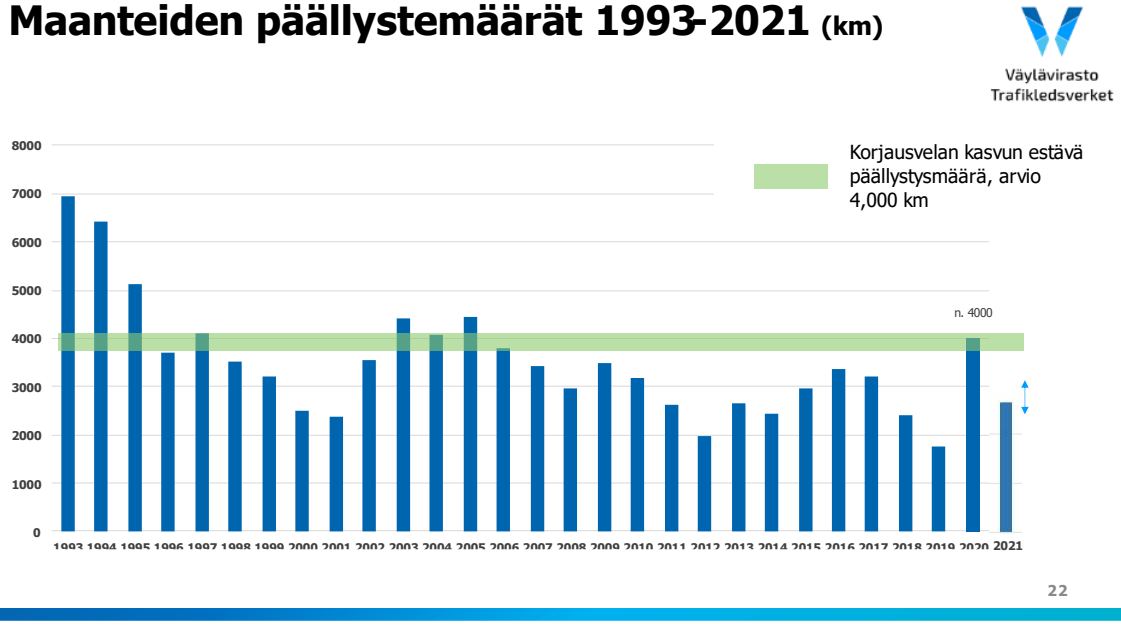
Valtiovarainvaliokunnan liikennejaostolle

Lausunto talousarvioesityksestä liikenneverkon ja kuljetusketjujen toimivuuden ja elinkeinoelämän kilpailukyvyn edistämisessä, sekä liikenneverkon keskeisistä kehittämistarpeista

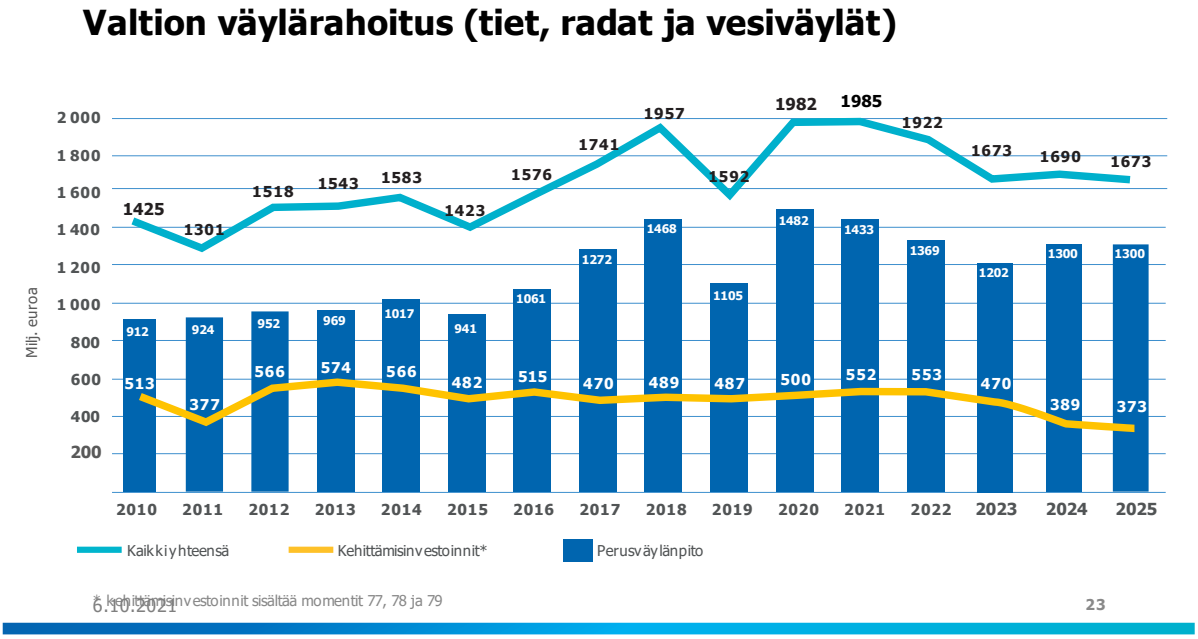
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry on tutustunut talousarvioesitykseen ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Tiet kuntoon

Keskeisenä havaintona SKAL haluaa kiinnittää huomiota isoon ristiriitaan tiestön korjausvelan ja rahoituksen riittämättömyyden välillä. Talousarvioesitys edelleen pahentaa tilannetta, kun tienpidon määrärahat yhä vähenevät (783 M€ / 2020 ➔ 717 M€ / 2021 ➔ 710 M€ / 2022). SKAL:n arvion mukaan tiestön n. 2,8 miljardin euron korjausvelka kasvaa. Asfaltoinnin osalta korjausvelkaa vähentävänä määränä pidetään n. 4 000 kilometriä uutta asfalttia. Tähän määrään on viimeisen kymmenen vuoden aikana ylletty vain v. 2020.

Tiestön kannalta tilannetta heikentää raideliikenteen suosiminen. Käytettävissä olevia varoja ohjataan hyöty/kustannus -suhteeltaan negatiivisiin ratahankkeisiin, kun tarjolla olisi lukuisia tiehankkeita, joiden H/K-suhde on yli 2 (sijoittamalla euron, hanke tuottaa yli 2 euroa takaisin). SKAL on koonnut oheen noin 1 miljardin euron arvoisen listan raskaan liikenteen kannalta tärkeistä, Väylävirastossa valmistelluista tiesuunnitelmista, jotka ovat jääneet odottamaan toteutuspäätöstä (**liite 1**).

SKAL haluaa kiinnittää myös huomiota keinoihin, joilla liikenteen päästöt on tarkoitus puolittaa. Ehdotetut keinot, kuten kansallinen päästökauppa tai EU-päästökauppa johtavat varmuudella dieselin hinnan kohoamiseen ja Suomen kilpailukyvyn heikkenemiseen. Liikenteen päästöt on mahdollista puolittaa ilman päästökauppaa tai polttoaineverotuksen kiristämistä. Kilpailukyvyn kannalta positiivisia keinoja ovat liikenteen digitalisaatio sekä hyväkuntoinen tieverkko, HCT-yhdistelmien lisääntyvä käyttö ja sujuva liikenne. Hyvin hoidettu tie on myös ympäristöteko. SKAL esittää erityistä 30 miljoonan euron määrärahaa, jolla korjattaisiin pullonkauloina olevia ahtaita liittymiä pitkien ajoneuvoyhdistelmien (yli 30 m) käytön helpottamiseksi.

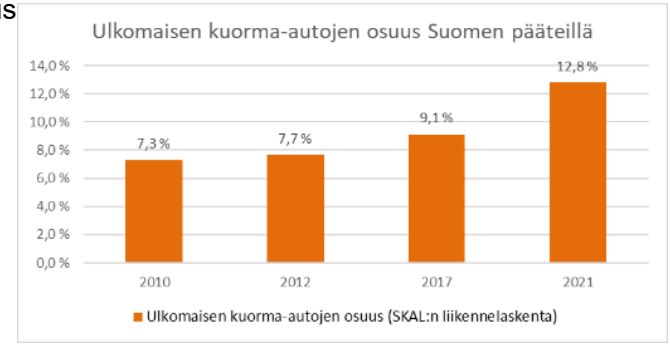
Fossiilittoman liikenteen tiekarttaa koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan tiestön päästövähennyspotentiaali on 0,14 %. Liikenne- ja autoalan järjestöjen laatimassa vähähiilisyystiekartassa on raskaan liikenteen osalta tiestön päästövähennyspotentiaaliksi määritetty 5 %. SKAL pitää lukemaa 0,14 % epäuskottavana, koska se ei kuvaa koko tieverkon potentiaalia, vaan vaikutusta, joka syntyisi käyttämällä nykyistä rahamäärää vähäliiketeisten teiden päällystämiseen. Tämän vuoksi SKAL on tilannut WSP Finland Oy:ltä selvityksen tiestön päästövähennyspotentiaalista raskaan liikenteen osalta. Selvitys valmistuu helmikuussa 2022.

2. Ulkomaiselle raskaan liikenteen kalustolle tienkäyttömaksut

SKAL:n 22.-23.9.2021 toteuttama liikennelaskenta osoittaa ulkomaisen raskaan liikenteen osuuden kasvaneen noin 40 % vuodesta 2017. Liikennelaskennan mukaan keskimäärin joka kahdeksas kuorma-auto Suomen tieverkolla on ulkomaalainen.

SKAL Liikennelaskenta 2021

- 10 laskentapistettä miehitettynä 24 h (22.9.– 23.9.2021)
- 15 300 laskettua ajoneuvoa
- Ulkomaisten kuorma-autojen osuus 12,8 % *(kasvua yli 40 % verrattuna vuoteen 2017)*
- Laskentapisteet / ulkomaisten osuus
  - E18 Raisio / 14,5 %
  - VT2 Huittinen / 13,0 %
  - VT3 Hämeenkyrö / 10,2 %
  - VT4/VT9 Kanavuori Jyväskylä / 9,4 %
  - VT4 Ii / 14,2 %
  - VT5 Juva / 10,5 %
  - VT6 Onkamo / 25,9 %
  - VT12 Hämeenkoski / 15,0 %
  - VT21 Pello / 19,0 %
  - VT25 Tammisaari / 8,5 %

12 Toiminnanjohtajapäivät 2021 6.10.2021 © SKAL

Liikennelaskennan perusteella tieverkkoamme käyttää päivittäin runsas joukko ulkomaisia kuorma-autoja, jotka eivät osallistu tienpidon kustannuksiin. Tiestön rahoituksesta vastaavat suomalaiset yritykset ja veronmaksajat.

Hallitusohjelmassa oleva tiemaksujärjestelmä eli vinjetti olisi tehokas tapa kerätä rahoitusta tien käytöstä myös ulkomaisilta ajoneuvoilta. Älykkäät tiemaksujärjestelmät ovat vielä kaukana tulevaisuudessa, ja niitä odotellessa Suomessa tulee ottaa käyttöön raskaan liikenteen aikaperustainen tienkäyttömaksu (vinjetti). Sen avulla myös ulkomainen kalusto osallistuisi tienpidon kustannuksiin.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Iiro Lehtonen
toimitusjohtaja

Ari Herrala
johtava asiantuntija

Liite 1
Listaus Valtion väyläverkon investointiohjelmaluonnoksen (2022 – 2029) ulkopuolelle jääneistä vihreää siirtymää tukevista tiehankkeista, yhteensä 1 093 miljoonaan euroa